

Acció de Sensibilització per la Igualtat de Gènere i Prevenció de la Violència Masclista

Gender **E**quality **A**wareness **R**aising

Cofinançat per Programa DAPHNE III
de la Unió Europea

Manual IV

**Quadern d'activitats
per a l'alumnat**

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

Gender Equality Awareness Raising

against

Intimate

Partner

Violence

Manual IV:

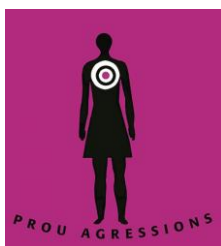
Quadern d'activitats per a l'alumnat

© 2015. **European Anti-Violence Network, Tots els drets reservats**

Autoritzat a la Unió Europea amb condicions

ISBN: 978-960-9569-23-1

Aquest Manual es pot fer servir de franc sempre que sigui amb finalitats no lucratives, se'n reconegui la propietat intel·lectual i prèviament es notifiqui per escrit a la Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere.

Dades de contacte per l'Edició en Català del Pack Didàctic GEAR.

Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere
Rambla de Santa Mònica, 10, 1ª planta, 08002, Barcelona

Tel.: +34 654.012.469

E-mail: prouviolencia@pangea.org

Website: www.violenciadegenere.org

Dades de contacte per al Pack Didàctic GEAR against IPV

European Anti-Violence Network (EAVN)

12 Zacharitsa, 11742, Atenes, Grècia

Correu electrònic: info@antiviolence-net.eu

Pàgina web del projecte GEAR against IPV: www.gear-ipv.eu

Pàgina web de l'EAVN: www.antiviolence-net.eu

Disseny gràfic: European Anti-Violence Network

La 1a Edició del Pack Didàctic "GEAR against IPV" (2011) es va desenvolupar com a part del projecte "Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence" (GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/AG/1258) que es va dur a terme entre 2009 i 2011 en el marc del Programa Daphne III de la Unió Europea.

El material actual es va desenvolupar sobre la base de l'edició revisada del Pack Didàctic "GEAR against IPV", dins del projecte "Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence" (GEAR against IPV) (JLS/2013/DAP3/AG/5408) "Acció de Sensibilització per la Igualtat de Gènere i la Prevenció de la Violència Masclista", que es va dur a terme entre 2014 i 2016 en el marc del Programa Daphne III de la Unió Europea.

El projecte "GEAR against IPV"

Coordinadora del projecte

European Anti-Violence Network (EAVN) - Grècia

Kiki Petroulaki, Cap de projecte
Antonia Tsirigoti, Coordinadora de projecte
Athanasios Ntinapogias, Investigador
Susan Morucci, Assistent de projecte
Vasso Papassotiriou, Administrador de projecte

Sòcies de projecte

SPI Forschung gGmbH -Alemanya

Elfriede Steffan, Coordinadora nacional de projecte
Christiane Firnges, Assistent científic

Austrian Women's Shelter Network, AÖF/ Information Centre Against Violence-Àustria

Maria Rösslhuber, Coordinadora nacional de projecte
Christina Perka i Irene Muller, Assistents de projecte

Hellenic Association of Health Education Promoting Teachers - Grècia

Paschalina Kozyva, Coordinadora local de projecte
Athina Tziouma, Administradora

Entitat associada

Center for Education, Counselling and Research (CESI) - Croàcia

Sanja Cesar, Coordinadora nacional de projecte
Natasa Bijelic, Assistent de projecte
Vedrana Kobas, Assistent de projecte

Avaluadora externa del projecte:

Prof. Carol Hagemann-White

El projecte "GEAR against IPV-II"

Coordinadora del projecte

European Anti-Violence Network (EAVN) - Grècia

Kiki Petroulaki, Cap de projecte
Antonia Tsirigoti, Coordinadora de projecte
Athanasios Ntinapogias, Investigador
Dimitra Petanidou, Investigadora/Assistent de projecte

Sòcies de projecte

Mediterranean Institute of Gender Studies (MIGS) - Xipre

Susana Elisa Pavlou, Coordinadora nacional de projecte
Christina Kaili, Investigadora/Assistent de projecte

Center for Education, Counselling and Research (CESI) - Croàcia

Sanja Cesar, Coordinadora nacional de projecte
Natasa Bijelic, Assistent de projecte

Association for Gender Equality and Liberty (ALEG) - Romania

Camelia Proca, Coordinadora nacional de projecte
Liviu Gaja, Investigador
Eniko Gall, Formadora/Experta
Camelia Oana, Assistent de projecte

Plataforma unitària contra les violències de gènere - Espanya

Neus Pociello Cayuela, Coordinadora nacional del projecte
Elena Parejo de las Heras & Maritza Buitrago Rave, Investigadora/Assistent de projecte
Susana Rodríguez Pereiro, Investigadora
Giulia Paleri, Investigadora
Núria Pociello Cayuela, Investigadora

The Smile of the Child - Grècia

Stefanos Alevizos, Coordinador local de projecte
Dimitris Filippides, Assistent de projecte

Avaluadora externa del projecte:

Prof. Carol Hagemann-White

Aquesta publicació s'ha realitzat amb el suport econòmic del Programa DAPHNE III de la Unió Europea. El seu contingut és responsabilitat exclusiva de les autores i autors, i no reflecteix necessàriament les opinions de la Comissió Europea.

Cofinançat per Programa DAPHNE III
de la Unió Europea

Índex

MANUAL IV: QUADERN D'ACTIVITATS PER A L'ALUMNAT

Abreviatures i Agraïments	III
INTRODUCCIÓ	1
L'Edició en Català del Pack Didàctic "GEAR"	4
El Manual IV i com fer-lo servir	5
FITXES DE TREBALL	7
Mòdul 2	
UNITAT 1	
Activitat 2.1.1.: Com és ser noia... Com és ser noi...	8
[Fitxa 1A (per a nois)]	9
[Fitxa 1B (per a noies)]	11
Activitat 2.1.2.: Rols socials de gènere	13
[Fitxa 2]	14
Activitat 2.1.3.: El que m'agrada/ el què no m'agrada	16
[Fitxa 3A (per a noies)]	17
[Fitxa 3B (per a nois)]	18
Activitat 2.1.6.: El sexe i el gènere	19
[Fitxa 4]	20
Activitat 2.1.7.: Acord i desacord	21
[Quadre de solucions (per al professorat)]	
Activitat 2.1.8.: Endevina: professions, rols i activitats d'homes i de dones	22
[Fitxa 5 (per a l'alumnat)]	23
[Fitxa 5 (per al professorat)]	24
Activitat 2.1.9.: I al final diu...	32
[Fitxa 6]	33
Activitat 2.1.16.: Proverbis i dites	34
[Fitxa 7]	35
Activitat 2.1.20.: La performativitat del gènere	46
[Imatge]	47
UNITAT 2	
Activitat 2.2.1.: Els beneficis de ser home	48
[Fitxa 8]	49
Activitat 2.2.4.: Continuum de comportaments perjudicials per a noies i nois	50
[Fitxa 9]	51
Activitat 2.2.5.: Comportament dominant	79
[Fitxa 10]	80
Mòdul 3	
Activitat 3.3.: Relacions saludables i no saludables: Com reconèixer els senyals d'alerta	81
[Fitxa 11]	82
Activitat 3.5.: Com afrontar un problema amb naturalitat	86
[Fitxa 12]	87
Activitat 3.6.: Consciència corporal	89
[Fitxa 13]	90

Mòdul 4

Activitat 4.1.2.: L'Anna i en Pau	91
[Fitxa 14]	92
Activitat 4.1.3.: Històries de violència en la relació	93
[Fitxa 15 (per al professorat)]	93
[Fitxa 15 (per a l'alumnat)]	104
Activitat 4.1.4.: Casos de violència	108
[Fitxa 16]	109
Activitat 4.1.5.: La roda del poder i el control i la roda de la igualtat	112
[Fitxa 17]	113
Activitat 4.1.7.: Mite o realitat?	121
[Fitxa 18]	122
Activitat 4.1.8.: Mites sobre la violència	135
[Fitxa 19]	136
Activitat 4.2.1.: Què podem fer per aturar la violència en les relacions afectives-sexuals: estratègies d'intervenció	137
[Fitxa 20]	138
Activitat 4.2.2.: Posicionar-se	144
[Fitxa 21]	146

MATERIALS

	148
Material 1: La teva relació és d'iguals i saludable, o no?	149
Material 2: Què hi podeu fer vosaltres?	151
Material 3: Senyals de violència en una relació	156
Material 4: Què podeu fer si observeu que un amic o una amiga actúa violentament en una relació?	158
Material 5: Fets sobre la violència	160
Material 6: Roda de poder i control sobre la violència en les relacions afectives-sexuals i la roda de la igualtat adolescent	162
Material 7: Com ajudar un amic o una amiga...	165
Material 8: Llista de serveis de suport per a la violència en les relacions afectives-sexuals	168
Material 9: Qüestionari sobre la violència en les relacions afectives-sexuals	170
Material 10: Els vostres drets en una cita...	173
Material 11: Decidir-se a intervenir	175
Material 12: Qüestionari sobre relacions: Com saps si t'estan tractant bé?	177
Material 13: Relacions saludables	179
Material 14: Mirar, escoltar i aprendre: el camí per potenciar una bona comunicació	181

ABREVIATURES

CEDAW	Convenció per a l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra les Dones
CCPM	Centres de Control i Prevenció de Malalties
FRA	Agència per als Drets Fonamentals de la Unió Europea
GEAR	G ender E quality A wareness R aising against IPV (nom del projecte en anglès)
OMS	Organització Mundial de la Salut
ONG	Organització No Governamental
SPI	Serveis de Protecció a la Infància
UE	Unió Europea
VBG	Violència basada en el gènere
VRAS	Violència en les relacions afectives-sexuals
VCD	Violència Contra les Dones
VD	Violència domèstica
VM	Violències Masclistes

AGRAÏMENTS

El projecte "Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence - II" GEAR (Acció de sensibilització per a la igualtat de gènere i la prevenció de la violència masclista (JUST/2013/DAP/AG/5408) es du a terme en el marc del Programa Daphne III de la Unió Europea, del qual n'ha rebut el suport econòmic.

Els quatre materials del Pack Didàctic GEAR són fruit de la revisió de la primera edició del GEAR against IPV Master Package, que es va desenvolupar en el marc del programa Daphne III de la Unió Europea: "Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence" (GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/AG/1258).

Les activitats incloses en la primera edició del Pack Didàctic són fruit de la revisió de publicacions i materials desenvolupats per diverses organitzacions i professionals de tot el món. Volem manifestar el nostre agraïment a les autores, autors, editores i editors que han autoritzat l'ús, l'adaptació i la traducció de les activitats incloses en els seus materials.

La primera edició dels manuals del Pack Didàctic va ser revisada i avaluada per persones expertes de tot el món que han collaborat de forma voluntària en el projecte. Volem expressar, per tant, el nostre agraïment als següents experts i expertes, per la seva aportació amb comentaris d'incalculable valor que han contribuït a millorar tots els materials:

- ♦ **Maria de Bruyn**, assessora senior en polítiques, Ipas
- ♦ **Shanna Burns**, investigadora associada, CAMH Centre for Prevention Science
- ♦ **Regine Derr**, Institut de la Joventut d'Alemanya, Centre d'Informació sobre Abús i Abandonament Infantil
- ♦ **Amir Hodžić**, expert nacional de Croàcia
- ♦ **Maja Mamula**, experta nacional de Croàcia, psicòloga
- ♦ **Anna Markulin**, professora de cultura i filosofia croates
- ♦ **Lori Michau**, Codirectora, Raising Voices
- ♦ **Artemis Pana**, consultora independent – Violència de gènere
- ♦ **Matina Papagiannopoulou**, sociòloga/criminòloga, membre científica especialitzada de la Secretaria General per la Igualtat de Gènere, Ministeri de l'Interior de Grècia
- ♦ **E. Lisa Price**, professora associada i psicòloga
- ♦ **David A. Wolfe**, RBC Chair a Children's Mental Health (CAMH) i professor de psiquiatria i psicologia (Universitat de Toronto)

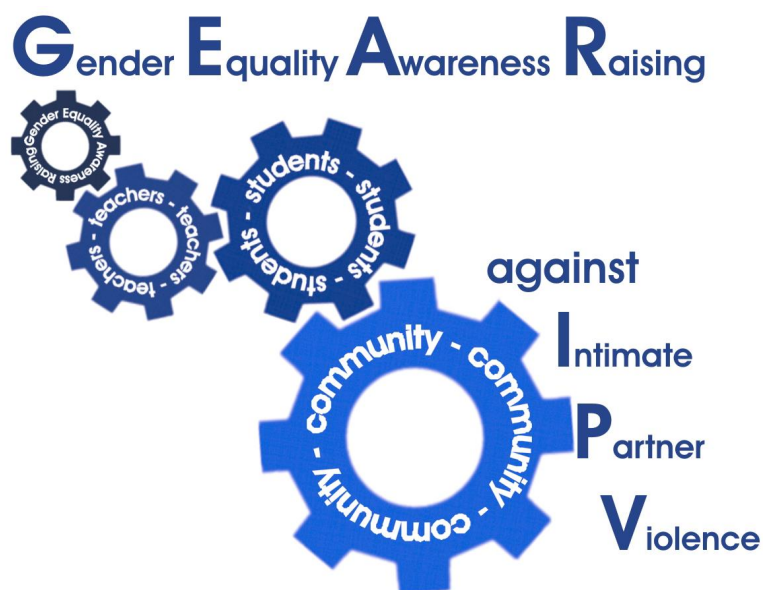
L'edició en català del Pack Didàctic GEAR ha estat revisada i avaluada de manera voluntària per expertes nacionals, a les quals també volem expressar el nostre agraïment per la seva valuosa aportació:

- ♦ **Mireia Bofill Abelló**, traductora i experta en gènere.
- ♦ **Zakia El Felk Drioui**, doctora en Física i professora de secundària.
- ♦ **Marisa Fernández Gálvez**, advocada especialitzada en gènere i violències masclistes.
- ♦ **Mercè Otero Vidal**, professora de secundària i activista feminista.
- ♦ **Nieves Prado Soto**, pedagoga social especialitzada en gènere i violències patriarcal.

Manual IV:

**Quadern d'activitats
per a l'alumnat**

Introducció

El material i les accions incloses al Pack didàctic **"Acció de Sensibilització per la Igualtat de Gènere i Prevenció de la Violència Masclista"** (GEAR) van adreçades a fomentar la **prevenció primària de la Violència en les Relacions Afectives-Sexuals (VRAS)** amb una intervenció basada en l'àmbit educatiu amb l'objectiu de sensibilitzar i deconstruir els estereotips de gènere establerts tant per l'alumnat de secundària com per al professorat. Més concretament, per tal de sensibilitzar l'alumnat amb els recursos que ofereix el GEAR, es facilita una formació específica per sensibilitzar i fomentar la capacitat del professorat perquè puguin implementar a l'aula programes de prevenció primària de la VRAS; aprofundint sobre les desigualtats de gènere i els efectes perjudicials dels estereotips de gènere. La deconstrucció d'aquests estereotips ajudarà a l'alumnat a desenvolupar una actitud de tolerància zero envers la violència a una edat relativament precoç, amb l'objectiu final de fomentar el desenvolupament de relacions saludables i d'igualtat entre el jovent.

El projecte va adreçat a l'alumnat d'ambdós sexes gràcies al desenvolupament d'un material de sensibilització, adient i adaptat a la seva edat, que facilita la capacitat de posar en dubte i reflexionar de manera crítica sobre els estereotips "heretats" culturalment, integrant les diferències entre gèneres com a diferències individuals, més que com a característiques de superioritat d'un gènere sobre l'altre.

Per què és important la prevenció de la violència masclista en les relacions afectives-sexuals?

Des del moment del naixement, cada persona rep constantment de la seva família, de l'escola i de la comunitat molts missatges, explícits i implícits, que indiquen quin és el patró de feminitat i masculinitat "adient". Aquests missatges exerceixen pressió perquè les persones compleixin tot un seguit de funcions i expectatives que depenen d'aquest gènere socialment estructurat. I com més patriarcal és l'estructura d'una societat, més gran és la insistència en què les persones de diferent sexe adopten uns valors diferenciats. Així, nois i noies, homes i dones, atrapats dins dels seus estereotips de gènere, són induïts a acceptar i assumir els rols que els són imposats: el noi/home ha de ser sempre el vencedor, ha de tenir el control i ser fort, agressiu i competitiu, mentre que la noia/dona ha de ser sensible i emocional, tolerant, passiva i amb esperit de sacrifici. Amb aquestes percepcions ben establertes que condueixen a que un sexe sigui dominant sobre l'altre, no ens ha d'estranyar que la violència aparegui en les seves relacions afectives i sexuals. La paradoxa és òbvia: tots i totes, conscient o inconscientment, reforcem els estereotips socials que provoquen la violència alhora que lluitem per eliminar la violència de la nostra comunitat, sense ni tan sols copsar la connexió que hi ha entre els estereotips de gènere i la violència contra les dones i les noies.

Justament per aquest motiu, la prevenció d'aquest tipus de violència hauria de començar a la infància i, per tant, el sistema educatiu és l'escenari ideal per fer aquest esforç de manera progressiva, començant des de l'escola bressol i acabant per la universitat, o fins i tot com a aprenentatge al llarg de tota la vida. Evidentment, l'enfocament haurà de variar segons l'edat: a l'escola bressol i en els primers cursos de primària, l'esforç en prevenció de la violència hauria de centrar-se en el desenvolupament d'una personalitat sana, lliure de percepcions estereotipades dels gèneres (si assoleixen aquesta personalitat, no faran servir la violència com a mitjà d'afirmació personal ni acceptaran ser víctimes d'aquesta violència ni tampoc la toleraran en els seus entorns socials); en una etapa posterior, quan l'alumnat ha madurat, es poden introduir maneres d'exercir pressió social sobre el seu grup d'iguals per tal d'assolir el canvi social desitjat, en la direcció d'una tolerància zero.

S'ha seleccionat el professorat perquè pot tenir un paper clau en la implementació d'aquestes activitats de sensibilització a l'aula, ja que són les persones adultes que més a prop estan dels nens i nenes, després de les mares i els pares. Tot i així, si no han rebut una formació específica, és probable que la majoria del professorat comparteixi la mateixa visió estereotipada de gènere inherent a la població general, factor que constituiria una limitació important per dur a terme aquest paper clau. Per aquest motiu el projecte "GEAR" també inclou formació per al professorat que, a més de generar la capacitat i les aptituds adients, també posa l'èmfasi en deconstruir els seus propis estereotips de gènere i en reconèixer la importància de la implementació del projecte a l'aula. Atès que gairebé tota la infància i la adolescència van a escola, és imprescindible que s'ofereixin programes d'igualtat de gènere als centres educatius, com a mitjà de prevenció primària de la violència de gènere i la VRAS, impartits per professorat amb sensibilitat i formació adequada.

Volem remarcar que la recomanació anterior coincideix amb l'esperit de l'article 14 del *Conveni sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica* del Consell d'Europa (2011), on s'indica que aquest tipus de "material didàctic [...] adaptat a la fase evolutiva de l'alumnat" hauria d'estar inclòs no només "en els plans d'estudis oficials i en tots els nivells de l'ensenyament", sinó també "en les estructures educatives informals, així com en les estructures esportives, culturals i de lleure i en els mitjans de comunicació". Malauradament, a la majoria dels països de la UE –inclosos aquells que han participat en els projectes "GEAR against IPV" I i II¹– aquesta tasca no està inclosa en els plans d'estudis; el professorat no està ni sensibilitzat ni format, i com a resultat, els i les docents, a més de tenir percepcions de gènere estereotipades, tracten l'alumnat d'una manera discriminatòria segons el seu gènere, basant-se en aquests estereotips; i el que és més greu, en molts casos no són conscients que el seu comportament és discriminatori segons el gènere i sovint reforcen una conducta basada en rols de gènere estereotipats. El projecte "GEAR against IPV" vol contribuir a modificar aquesta situació sensibilitzant el professorat i fent-li de guia per ajudar-lo a identificar i deconstruir els seus propis estereotips de gènere.

Aquest projecte va adreçat a l'alumnat d'entre dotze i setze anys, però tots els i les professionals que han treballat en el desenvolupament d'aquest material comparteixen la forta creença que la tasca preventiva dirigida a deconstruir els estereotips de gènere hauria de començar el més aviat possible en l'àmbit escolar (és a dir, des de l'escola bressol); a més, consideren que el material del projecte GEAR és adient per a nens i nenes a partir de 12 anys, però gairebé totes les activitats dels mòduls dedicats als *Estereotips de gènere i igualtat de gèneres* i a les *Relacions saludables i no saludables* es poden fer servir amb nens i nene menors d'edat. Malgrat tot, a molts països encara hi ha una forta resistència per part de les autoritats educatives, que no consideren adient que els nens i nenes participin en aquest tipus d'intervencions i no autoritzen la realització de programes semblants, ni tan sols a primària; per tal de vèncer aquesta resistència, es va decidir que aquests països seguirien una estratègia inversa, és a dir, que la tasca preventiva s'iniciaria en un nivell educatiu més elevat, per després passar a edats inferiors.

Malgrat que als nens i les nenes se'ls inculquen estereotips de gènere des del seu naixement, i per tant és important començar a desmuntar-los el més aviat possible, a partir dels 14 anys entren en una edat decisiva perquè, en la majoria de països, és quan comencen o han començat a tenir relacions afectives-sexuals. El sistema educatiu pot ser un punt d'intervenció clau per proveir l'alumnat de la informació necessària i les aptituds que els permetran evitar cometre o patir VRAS i/o saber com reaccionar davant d'aquesta violència.

Després dels resultats obtinguts amb noies i nois de 14 anys en el marc del projecte GEAR-I, es farà una prova pilot de l'aplicabilitat del material amb l'alumnat, a partir dels 12 anys en el context del projecte GEAR- II.

¹ Àustria, Xipre, Croàcia, Alemanya, Grècia, Romania i Espanya

L'edició en català del Pack didàctic " GEAR".

La versió espanyola, editada en català, del Pack Didàctic GEAR, està formada per quatre Manuals:

Manual I: Manual Marc Projecte GEAR.

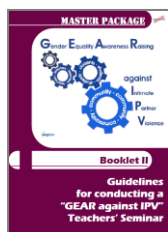
Manual II: Guia per a la realització d'un seminari GEAR de formació per al professorat.

Manual III: Manual per al professorat.

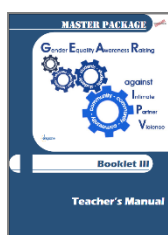
Manual IV: Quadern d'activitats per a l'alumnat.

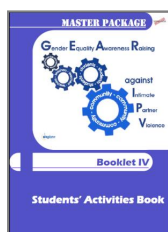
El Manual I ofereix un resum de l'enfocament i els projectes de "GEAR against IPV" en el context en el qual es va desenvolupar el material, a més de suggeriments per a les parts interessades sobre com fer-ne publicitat de tots dos, les accions i el material, maneres d'adreçar-se als grups objectiu i idees per fer pressió en l'àmbit nacional amb accions específiques dirigides a incorporar els tallers de "GEAR against IPV" als currículums dels centres de secundària.

El Manual II, que porta per títol "Guia per la realització d'un seminari de formació per al professorat", es va desenvolupar per tal de servir de guia per a una formació uniforme, tant com sigui possible, del professorat del mateix país o diferents països de la UE que vulguin implementar els tallers de "GEAR against IPV" amb adolescents o infants a l'aula (o a un escenari diferent).

El Manual III proporciona al professorat informació útil de referència, a més de pautes per organitzar un taller GEAR i una descripció pas a pas del procés per posar en pràctica, documentar i avaluar el taller a l'aula. La part central del Manual III consisteix en un recull d'activitats ja preparades per què es puguin realitzar a l'aula.

El Manual IV, va adreçat a l'alumnat i està estretament relacionat amb el Manual III, s'ha desenvolupat de tal manera que el professorat pugui disposar de fitxes de treball i materials ja preparats per a la realització dels tallers.

EL MANUAL IV I COM FER-LO SERVIR

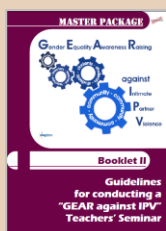
Manual IV: El Quadern d'activitats per a l'alumnat conté les fitxes de treball i els materials de les activitats incloses al Manual III, proposades perquè el professorat les faci servir; aquest Manual està adreçat a l'alumnat i va relacionat amb el Manual del professorat (Manual III). S'ha dissenyat de manera que el professorat tingui fitxes de treball preparades per fer servir i materials per a la implementació dels tallers.

A la part superior de cada fitxa s'indica el número i el títol de l'activitat a la qual correspon la fitxa (p. ex. 4.1.7.: Mite o realitat?), i a la part superior de cada material s'indica el número i el títol del material corresponent (p. ex. material 13: Relacions saludables). A més, al mateix lloc s'indica la font de cada fitxa o material.

Cada fitxa/material consta de dues parts: la primera és una mostra del format de la fitxa o material quan estigui imprès/fotocopiat (mostra - no imprimir), mentre que la segona part és el material que s'ha d'imprimir/fotocopiar.

Aquest Manual només es pot fer servir juntament amb el Manual III; la secció "material i preparació" de les activitats incloses al Manual III indica quin número de fitxes de treball i/o material/s es necessiten per activitat. Si no s'esmenta cap fitxa o material, significa que no cal material per a la implementació de l'activitat.

El o la professora pot imprimir les fitxes i els materials que es proporcionen. Per últim, algunes d'aquestes fitxes inclouen instruccions d'impressió o com s'han de tallar (p. ex. impressió a dues cares).

A. Fitxes de treball

Activitat 2.1.1: Com és ser noia... com és ser noi...

Adaptat de: Attawell, K., Bhagbanprakash, Dr., Dagar, R., *et al.* (2001). Gender and Relationships: A Practical Action Kit for Young People (p. 33). Londres: The Commonwealth Secretariat.

Les fitxes 1A i 1B s'han d'imprimir pels dos costats del paper (impressió a doble cara): d'un costat de la fitxa 1A imprès indicarà: "Estic content de ser noi perquè..." i el costat oposat indicarà: "M'agradaria ser noia perquè podria:".

MOSTRA – NO IMPRIMIR

Fitxa 1A (nois) – pàgina frontal

Estic content de ser noi perquè _____

Fitxa 1A (nois) – pàgina del darrere

M'agradaria ser noia perquè _____

Fitxa 1B (noies) – pàgina frontal

Estic contenta de ser noia perquè _____

Fitxa 1B (noies) – pàgina del darrere

M'agradaria ser noi perquè _____

Imprimiu les següents fitxes 1A i 1B tal i com es presenten (impressió a doble cara i els papers del mateix color) i tal·leu cada fitxa per on indiquen les tisores.

Activitat 2.1.2.: Rols socials de gènere

Adaptat de: Attawell, K., Bhagbanprakash. Dr., Dagar, R., *et al.* (2001). Gender and Relationships: A Practical Action Kit for Young People (p. 44). Londres: The Commonwealth Secretariat.

MOSTRA – NO IMPRIMIR

[Fitxa de treball 2a] (home)

HOME

Característica: _____

Quantes persones del vostre grup han trobat:

el sexe de la persona?

la característica?

Número: _____

Número: _____

[Fitxa de treball 2b] (dona)

DONA

Característica: _____

Quantes persones del vostre grup han trobat:

el sexe de la persona?

la característica?

Número: _____

Número: _____

Les fitxes 2a i 2b s'han d'imprimir tal i com es presenten a les dues pàgines següents i tallar-les on indiquen les tisores

Activitat 2.1.3.: El que m'agrada/El que no m'agrada

Adaptat de: Williams, S. (1994). Manual de capacitat de gènere de Oxfam (pp. 55-56). Oxfam Regne Unit i Irlanda.

MOSTRES – NO IMPRIMIR

[Fitxa de treball 3a] (noies)

	TÍPIQUES DE NOIES / DONES	NO TÍPIQUES DE NOIES / DONES
Coses que faig i M'AGRADEN		
Coses que faig però NO M'AGRADEN		
Coses que NO faig però M'AGRADEN		
Coses que NO faig perquè NO M'AGRADEN		

[Fitxa de treball 3b] (nois)

	TÍPIQUES DE NOIS / HOMES	NO TÍPIQUES DE NOIS / HOMES
Coses que faig i M'AGRADEN		
Coses que faig però NO M'AGRADEN		
Coses que NO faig però M'AGRADEN		
Coses que NO faig perquè NO M'AGRADEN		

Les fitxes 3a i 2b s'han d'imprimir tal i com es presenten a les dues pàgines següents.

Activitat 2.1.8. Endeвина: professions, rols i activitats d'homes i de dones

Adaptat de:

- ◇ Williams, S. (1994). Manual de capacitação de gênero de Oxfam (pp. 169-170). Oxfam Regne Unit i Irlanda.
- ◇ US Agency for International Development. (2009). Doorways I: Student Training Manual on School-Related Gender-Based Violence Prevention and Response (p. 58). Washington, DC.

[Fitxa 5 (per a l'alumnat)]

MOSTRA – NO IMPRIMIR

Llegiu les següents professions, rols i activitats d'homes i de dones: per a cadascuna, marqueu amb un «√» si penseu que hi participen més dones o més homes. Si penseu que una professió, rol o activitat correspon tant als homes com a les dones marqueu amb un «√» Home i Dona. Si no ho sabeu o no us decidiu, seguiu endavant,

Teniu 2 minuts!

Professió	Home	Dona
cuinar		
jugar al futbol		
donar classes a la universitat		
conrear la terra		
tenir cura de persones malaltes		
exercir la judicatura		
pilotar un avió		
vendre fruita		
construir cases		
conduir un taxi		
fer reparacions		
cosir		
apagar incendis		

Professió	Home	Dona
exercir l'advocacia		
tenir cura de les criatures		
dissenyar roba		
dissenyar cases		
tenir un negoci		
donar classes a una escola de primària		
ser policia		
conduir un camió		
presidir cerimònies religioses		
vendre cotxes		
netejar cases		
escriure a màquina		
tallar els cabells		

Activitat/rol	Home	Dona
beure alcohol		
arreglar el jardí		
fer exercici		
governar el país		
decidir les despeses de la família		
regalar flors		
ajudar els fills o filles amb els estudis		
dirigir una empresa		
portar màquines/maquinària		
programar ordinadors		

Activitat/rol	Home	Dona
dirigir un ministeri		
rentar el cotxe		
decidir què menjarà la família		
cap de família		
ballar		
portar les criatures a l'escola		
comprar menjar		
tafanejar		
reparar aparells		
editar un diari		

La fitxa 5 (alumnat) s'ha d'imprimir tal i com es presenta a la pàgina 23 i la fitxa 5 (professorat) tal i com es presenta a les pàgines 24-31.

Activitat 2.1.9.: "I al final diu..."

Font: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Croàcia: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

MOSTRA – NO IMPRIMIR

[Fitxa de treball 6]

I AL FINAL DIU...

1. Un home de veritat és _____

2. D'una noia s'espera que _____

3. Se'n riuran dels homes joves que _____

4. Les dones joves han d'anar amb compte amb _____

5. La societat pressiona els nois perquè _____

6. Les dones joves són responsables de _____

La fitxa 6 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a la pàgina següent.

Activitat 2.1.16: Proverbis i dites

Adaptat de: de Bruyn, M. & France, N. (2001). Género o sexo: ¿a quién le importa? Mòdul de capacitatció en matèria de gènere i salut reproductiva per a adolescents i serveis que treballen amb joves (p. 22) . Chapel Hill: Ipas

[Fitxa de treball 7]

El fitxa 7 inclou dos jocs de cartes - "targeta A" i "targeta B". Cada proverbi/dita apareix a dues targetes: la "targeta A" (el principi d'un proverbi) i la "targeta B" (el final d'un proverbi).

MOSTRES – NO IMPRIMIR

Targeta A

**UNA DONA SENSE
UN HOME...**

Targeta B

**...ÉS UN VAIXELL
SENSE TIMÓ**

Targeta A

**LES SARDINES
I LES DONES...**

Targeta B

**...NO HI HA CAP
DE BONA**

Activitat 2.2.4 Continu de comportaments perjudicials per a nois i noies

Adaptat de:

- ◇ Men Can Stop Rape. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: www.mencanstoprape.org
- ◇ Family Violence Prevention Fund: Continuum of Harm to Women. Última consulta del 10 d'abril de 2010 a: <http://toolkit.endabuse.org/Resources/ContinuumOfHarm.html>

MOSTRES – NO IMPRIMIR

[Fitxa de treball 9] (nois)

[Fitxa de treball 9] (noies)

<u>És dolorós per a un noi quan la seva parella</u> es mostra indiferent cap a ell i no li dedica atenció	<u>És dolorós per a una noia quan la seva parella</u> es mostra indiferent cap a ella i no li dedica atenció
<u>És dolorós per a un noi quan la seva parella</u> el pressiona	<u>És dolorós per a una noia quan la seva parella</u> és extremadament gelós amb ella
<u>És dolorós per a un noi quan la seva parella</u> No es refia d'ell	<u>És dolorós per a una noia quan la seva parella</u> És asfixiant i li controla tots els moviments
<u>És dolorós per a un noi quan la seva parella</u> No l'estima	<u>És dolorós per a una noia quan la seva parella</u> No es refia d'ella
<u>És dolorós per a un noi quan la seva parella</u> No sent el mateix per ell que ell cap a ella	<u>És dolorós per a una noia quan la seva parella</u> No li dóna importància i la fa servir només per passar l'estona

Les fitxes de treball 9 per a nois i noies s'han d'imprimir tal i com es presenten a les pàgines següents, i s'han de tallar on indiquen les tisores. Us facilitaria la feina imprimir les fitxes per a nois i noies en papers de colors diferents (p. ex. verd per a les noies i groc per als nois). En cas que el vostre temps sigui limitat, podeu seleccionar **algunes frases**; fixeu-vos que la vostra selecció inclogui targetes per a nois i noies que indiquin els mateixos comportaments.

Activitat 2.2.5 Comportament dominant

Adaptat de: Bissuti, R., Wagner, G., Wölfl, G. (2002). "Stark! aber wie?". Methodensammlung und Arbeitsunterlagen zur Jungenarbeit mit dem Schwerpunkt Gewaltprävention. Àustria: White Ribbon Austria, Ministeri d'Educació. Última consulta de l'1 d'abril de 2010 a <http://www.bmukk.gv.at/medienpool/7653/starkaberwie.pdf>

MOSTRA – NO IMPRIMIR

[Fitxa de treball 10]

En Pere reacciona amb ressentiment i s'ofèn quan la seva parella parla amb un altre home	El Joan critica la roba de la seva parella
El Carles deixa de parlar amb la seva parella després d'una baralla	A l'Antonio li agrada espantar els seus amics conduint el cotxe de forma perillosa
La Maria acusa la seva parella de no estimar-la quan ell vol passar temps sol o amb altra gent	El Marc s'emprenya molt fàcilment
El Dani creu que les decisions que l'afecten a ell i la seva parella les pren l'home	El Lluís té un comportament extremadament protector amb la seva parella
El Tomàs vol saber què fa la seva parella	El Xavi insulta la seva parella per fer coses que ell considera errors

El fitxa 10 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a la pàgina següent fent servir paper autoadhesiu mida A4 per a etiquetes (12 etiquetes per pàgina).

Activitat 3.3 Relacions saludables i no saludables: com reconèixer els senyals d'alerta

Adaptat de:

Alberta Health Services. Última consulta el 10 d'abril de 2010 a:

www.teachingsexualhealth.ca/media/lessons/CALM_RelationshipsLess4.pdf. Font original: Beyond the Basics: A Source book on Sexual and Reproductive Health, p 262.

The White Ribbon Campaign. (2007). White Ribbon Campaign in a Box - Promoting Healthy Equal Relationships: A guide book for teachers and community leaders for Ontario youth ages 11 to 14. Toronto: White Ribbon Campaign

[Fitxa de treball 11]

MOSTRA – NO IMPRIMIR

No t'importa que la teva parella passi temps sol, amb amics o amb la seva família	T'agrada com vesteix i l'hi dius
Et força a tenir relacions sexuals quan no vols	Decidiu conjuntament què fareu amb el vostre temps lliure
Et diu mentides o tu dius mentides o us dieu mentides	Hi ha confiança entre vosaltres i Els dos us sentiu còmodes
Parleu sincerament i obertament entre vosaltres	Ell/a sempre vol saber on ets quan no esteu l'un amb l'altra
Sentiu que teniu una relació feliç i relaxada, tant l'una com l'altre	Se'n riu de tu, diu o fa coses que et degraden i et menyspreen

La fitxa 11 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a les pàgines següents fent servir paper autoadhesiu mida A4 per a etiquetes (12 etiquetes per pàgina) i s'ha de tallar on indiquen les tisores.

Activitat 4.1.2 L'Anna i en Pau

Adaptat de:

- ◇ Instituto Promundo, Salud y Género, ECOS, Instituto PAPAI & World Education. (2009). Working with Young Women: Empowerment, Rights and Health. Río de Janeiro: Instituto Pomundo.
- ◇ Liz Claiborne Inc. (2006). Love is Not Abuse: a teen dating violence prevention curriculum. Liz Claiborne Inc.

MOSTRA – NO IMPRIMIR

[Fitxa de treball 14]

Quins són els sentiments de l'Anna? _____ en Pau? _____	L'Anna hauria de parlar amb algú sobre el que li està passant? ☐ No, amb ningú ☐ Sí, amb _____
Quins motius té l'Anna per no parlar amb ningú sobre el que està passant?	Què hauria de fer l'Anna?
Quins motius té l'Anna per parlar amb algú del que està passant?	Què hauria de fer en Pau?

La fitxa 14 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a la pàgina següent fent servir paper autoadhesiu mida A4 per a etiquetes (12 etiquetes per pàgina); la fitxa impresa s'ha de tallar per la meitat (al mig, de dalt a baix, com indiquen les tisores).

Activitat 4.1.3 Històries de violència en la relació

Adaptat de:

- ◇ Instituto Promundo, Salud y Género, ECOS, Instituto PAPAI & World Education. (2009). Working with Young Women: Empowerment, Rights and Health. Rio de Janeiro: Instituto Promundo.
- ◇ Foshee, V., Langwick, S. (2004). SafeDates: An Adolescent Dating Abuse Prevention Curriculum. MN: Hazelden Publishing and Educational Services

[Fitxa de treball 15] (per al professorat)

Les següents fitxes són les del professorat; imprimeu-les per al vostre ús, i per a l'alumnat imprimeu les fitxes que apareixen a les pàgines 95-98 i tal·leu les còpies dels i les alumnes per la línia de punts, tal i com s'indica.

Situació 1: Xavi i Maria

4-5 persones

Rols: Xavi (noi) – Maria (noia) - els millors amics del Xavi (2-3 persones)

El Xavi va convidar els seus millors amics i a la seva parella a veure una pel·lícula a casa seva divendres passat. El Xavi li va preguntar a la Maria si podia preparar les begudes i les patates. Ella li va dir que sí, i quan van arribar els amics van seure tots al sofà a veure la pel·lícula.

Quan algú s'acabava la beguda o es buidava un plat de patates, el Xavi li demanava a la Maria que anés a la cuina i els reomplís. Quan va passar per tercer cop, la Maria li va dir: "No sóc la teva minyona". Ella també volia veure la pel·lícula i qui volgués alguna cosa podia anar a la cuina. El Xavi es va empenyar. Li va "ordenar" que anés a buscar begudes per als seus amics. Quan ella es va negar, li va clavar una bufetada i la va arrossegar a la cuina. Els amics del Xavi han vist escenes així en diverses ocasions.

Preguntes per debatre

- ➡ *El Xavi és violent? Per què sí o per què no?* [apunteu les respostes a un paper mural]

Resposta: Sí, és violent (exerceix la violència psicològica i física) perquè:

- ◇ Dóna ordres i insulta la a Maria.
- ◇ No és un incident aïllat perquè ho ha fet moltes vegades.
- ◇ Pega a la Maria.
- ◇ La força a anar amb ell a la cuina, fent servir la violència.

- ➡ *Diguem que aquesta situació no va acabar amb el Xavi pegant a la Maria, però que hagués passat si en el moment en què ell li demana que porti begudes per als seus amics i ella es nega, (s'apropés a la cara) i digués: «què has dit?» i la Maria hagués anat en silenci a la cuina? Seria això un comportament violent?*

Resposta: Sí, seguiria sent violent. No exerceix la violència física perquè no li cal (n'hi ha prou amb la seva amenaça silenciosa perquè la Maria obeeixi).

- ➡ *Si fos la primera vegada que passa això, diríem igualment que és un comportament violent?*

Resposta: Sí, perquè pega a la Maria, exerceix la violència física.

Activitat 4.1.5 La roda del poder i el control i la roda de la igualtat

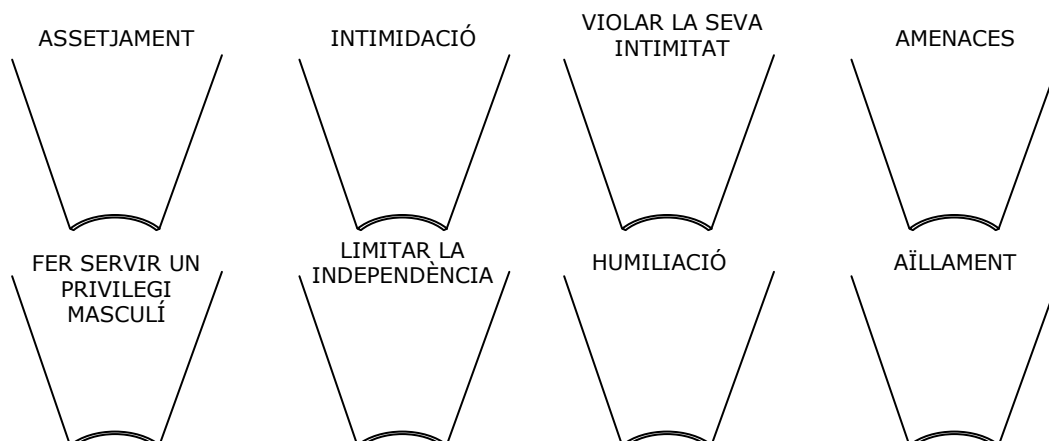
Adaptat de:

- ◇ Domestic Abuse Intervention Project in Duluth. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: www.duluth-model.org
- ◇ Michigan Domestic Violence Prevention & Treatment Board. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: www.michigan.gov/documents

MOSTRES – NO IMPRIMIR

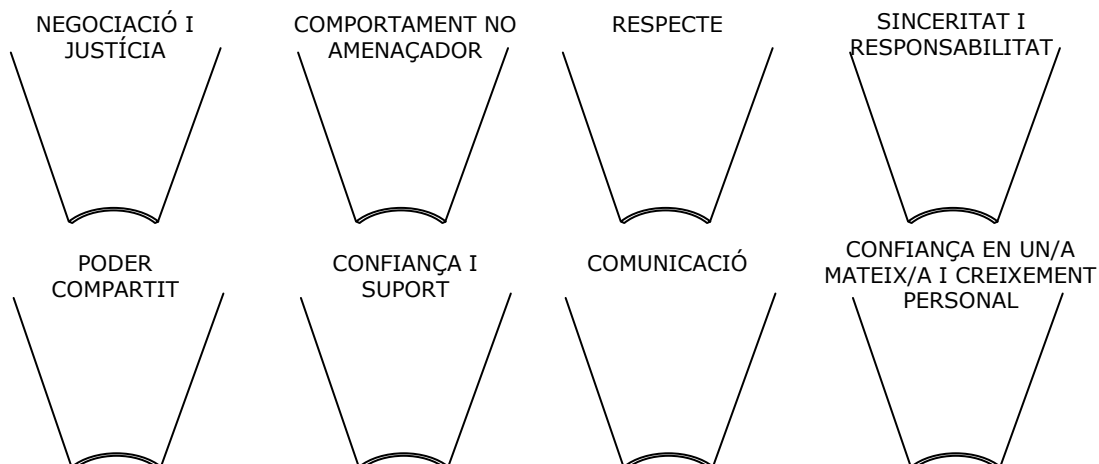
[Fitxa de treball 17a]

EXEMPLES DE COMPORTAMENTS VIOLENTS QUE FARIA SERVIR UN/A AGRESSOR/A CONTRA LA SEVA PARELLA

[Fitxa de treball 17b]

EXEMPLES DE COMPORTAMENTS D'IGUALTAT EN UNA RELACIÓ

Les fitxes 17a i 17b s'han d'imprimir tal i com es presenten a les pàgines següents i tallar-les per la línia de punts, tal i com s'indica.

Activitat 4.1.7 Mite o realitat?

Combinació d'activitats derivades del material de sensibilització del Projecte DAPHNE de millora de la resposta a la violència del company íntim (VCI) a entorns militars: Activitat 4 del mòdul 1 i Activitat 5 del mòdul 2, que han estat adaptades de les següents fonts:

- ◇ Women's Rural Advocacy Programs. Battering: The Facts. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: www.letswrap.com/dvinfo/myths.htm
- ◇ Riverland Domestic Violence Service. Myths about Domestic Violence. Última consulta del 10 d'abril de 2010 a: <http://www.rdvu.com.au/domesticviolence.php?id=118>
- ◇ Monklands, Women's Aid. Myths and Realities of Abuse. Última consulta del 10 d'abril de 2010 a: <http://www.monklandwomensaid.co.uk/what%20is%20abuse.htm>
- ◇ The White Ribbon Campaign UK. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: www.whiteribboncampaign.co.uk
- ◇ Oregon Coalition against Domestic and Sexual Violence. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: www.ocadsv.com/dvmyths.htm
- ◇ Stop Violence against Women. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: <http://www.stopvaw.org>
- ◇ Myths and realities for rape: <http://www.watervalley.net/users/rcs/geninfo.html#myths> (última consulta el 10.04.2010)
- ◇ Men Against Sexual Assault: <http://sa.rochester.edu/masa/myths.html> última consulta del 15 de setembre de 2005.

[Fitxa de treball 18]

MOSTRA – NO IMPRIMIR

A totes les dones i noies els agrada que les xiulin	
ÉS VERITAT PERQUÈ:	ÉS FALS PERQUÈ:
DECISIÓ FINAL DEL GRUP (feu un cercle i indiqueu quantes persones han dit "veritat" i quantes "fals")	
VERITAT	FALS

La fitxa 18 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a les pàgines següents i tallar-la on indiquen les tisores.

Activitat 4.1.8 Mites sobre la violència

Font: Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Better Safe than Sorry: Prevention of teen-dating violence. Zagreb: CESI - Center for Education, Counselling and Research.

[Fitxa de treball19: Mites sobre la violència]

MOSTRA – NO IMPRIMIR

1. Els violadors són bojos desconeguts a carrerons foscos.

2. De vegades la víctima té la culpa de la violència sexual.

3. Les víctimes de violació sovint són dones joves i atractives.

4. El consum d'alcohol i de drogues són les causes de la violència.

5. Les dones són igual de violentes que els homes.

6. Els homes violents no ho poden evitar.

7. La violència i l'amor no van mai junts.

8. Si la víctima deixa l'agressor, la violència s'acabarà.

9. Quan dues persones tenen una cita, no podem dir que s'hagi produït una violació.

10. Els homes no poden ser víctimes de la violència sexual.

La fitxa 19 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a la pàgina següent.

Activitat 4.2.1 Què podem fer per aturar la violència en les relacions afectives-sexuals: estratègies d'intervenció

Adaptat de:

- ◇ Men Can Stop Rape, from: Family Violence Prevention Fund. Última consulta del 15 de setembre de 2005 a: <http://toolkit.endabuse.org/Resources/AToolBox/>
- ◇ "Getting into the Mix", Oakland Men's Project. by Paul Kivel and Alan Creighton (1995). Última consulta del 15 de setembre de 2005 a http://toolkit.endabuse.org/Resources/Getting/FVPFResource_viewccb4.html?searchterm=None

[Fitxa de treball 20: Creences sobre la violència]

MOSTRA – NO IMPRIMIR

Situació 1: Corre el rumor que un company ha agredit sexualment a una companya que. Ho comentes amb els teus companys i companyes i un d'ells defensa el presumpte agressor dient coses com: "ella ho estava demanant a crits... se'n va al llit amb qualsevol... mira com vesteix... i heu vist el seu Facebook i les imatges que hi té amb nois amb qui ha tingut cites? algú hauria de posar un missatge al nostre grup de Facebook sobre ella perquè tothom sàpiga que s'ho estava buscant"

**Quins són els motius
PER INTERVENIR en aquesta situació?**

**Quins són els motius
PER NO INTERVENIR en aquesta situació?**

Què creus que faries? Què diries? Com creus que intervindries?

Decisió del grup:

Com imagineu que respondrien les altres persones a la vostra intervenció?

Un amic que el defensi?

La víctima?

La fitxa 20 s'ha d'imprimir tal i com es presenta a les pàgines següents.

A.

B. MATERIALS

B. MATERIALS

La teva relació és d'iguals i saludable o no?

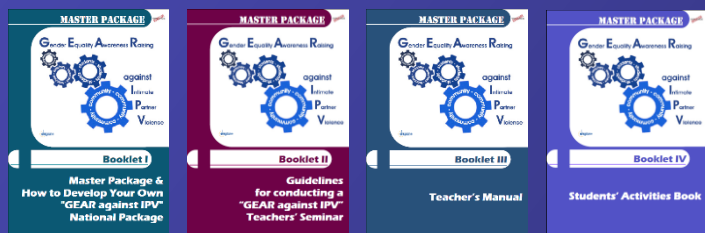

Si actualment tens una relació, fes-te les preguntes següents i decideix si tens o no una relació saludable i d'igualtat, o si és abusiva.

Surts amb algú que...	Sí	No
es posa gelós/osa i possessiu/va amb tu?		
et diu qui pot ser amic teu o amiga teva?		
comprova on ets i què fas?		
comprova el teu mòbil o limita o controla constantment com interactues a les xarxes socials (p. ex. Facebook)		
et fa por?		
et fa por com reaccionarà a les coses?		
és violent/a?		
explota quan s'empenya?		
t'empeny (p. ex. contra la paret)?		
t'agafa massa fort?		
et pressiona per tenir relacions sexuals?		
durant les relacions sexuals, fa servir la violència o t'espanta?		
intenta aïllar-te de les teves amistats i/o família?		
menysprea els teus amics i amigues i/o la teva família?		
intenta controlar-te?		
et dóna ordres?		
et culpa a tu i/o altres dels seus problemes?		
et menysprea? (tot i que sigui "en broma")		
t'insulta?		
se'n riu de tu o et ridiculitza davant de les amistats?		
es posa massa seriós/osa massa ràpid?		
no et deixa tallar la relació, tot i que tu ho vols?		

Si respons que sí com a mínim a una pregunta, potser és el moment de reflexionar i veure si la teva relació no és saludable o fins i tot si és abusiva. Si has contestat que sí a algunes o moltes de les preguntes, potser és el moment de demanar ajuda a algú de confiança que sàpigués que t'estima o l'ajuda d'un professional.

**Si sents que estàs en perill, no dubtis a demanar ajuda
IMEDIATAMENT.**

European Anti-Violence Network

amb el suport econòmic del
Programa DAPHNE III
de la Unió Europea

